

ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်ရေး

အောင်ကျော်ကျော်¹၊ ပြေငြိမ်းကျော်²

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ထားသော စာတမ်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ စာပေနယ်ပယ်မှ သုံးသပ်တွေ့ရှိချက်များနှင့် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကိုယ်တွေ့အတွေ့အကြုံများကို ပေါင်းစပ်၍ လေ့လာတင်ပြထားရာ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ဆင်ခြင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တည်ဆဲမူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်များက တိုင်ရင်းသားလူနည်းစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာအုပ်ချုပ်မှု ပုံစံများ၊ မူလအခွင့်အရေးများကို လျစ်လျူရှုထားလျက်ရှိသည်။

¹ ဦးအောင်ကျော်ကျော်သည် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂကို တည်ထောင်သူဖြစ်ပြီး၊ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခြင်းခံရမှုများပြန်လည်စိစစ်ရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အီးမေးလ်မှာ aungkyawkyaw69@gmail.com ဖြစ်သည်။

² ပြေငြိမ်းကျော်သည် အင်းလျားဘောဂဗေဒအဖွဲ့ရှိ Promoting Good Governance Program ဒါရိုက်တာ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး၊ အီးမေးလ်မှာ pyainyo@gmail.com ဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများအတွက် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုပုံစံများသည် မြေယာကိစ္စထက်ပိုသော ၎င်းတို့၏ ဘဝများဖြစ်ပြီး - ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဘဝများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူဝါဒချမှတ်သူများအနေဖြင့် အဆိုပါ တန်ဖိုးများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားဆင်ခြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ မြေယာများအပေါ်ထားရှိသည့် စံတန်ဖိုးများသည် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး မူဝါဒများထဲတွင် ဖော်ပြထားသည့် လယ်ယာကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးဟူသည့် စီးပွားရေးအရ တိမ်းညွတ်မှုထက် များစွာ နက်ရှိုင်းသည်။ ထို့ကြောင့် “ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေ” ရေးဆွဲရန် လိုအပ်ပေသည်။

အဓိကစကားလုံးများ - မြေယာဥပဒေ၊ ဖက်ဒရယ်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး

နိဒါန်း

တည်ဆဲဥပဒေများက ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေး တစ်နည်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို မြေယာ အခွင့်အရေးတွင်သာမက ၎င်းတို့၏ မတူကွဲပြားသည့် လူနေမှုစနစ်များ (လူမှုအဆောက်အုံများ)၊ စီးပွားရေးစနစ်များ၊ နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှု၊ ဘာသာရေးနှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု

စသည်တို့တွင်ပါ များစွာအလေးထားမှု အားနည်းလျက်ရှိသည်။ အဆိုပါ မေ့လျော့မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာမက ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင်လည်း တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်လျက်ရှိသည် (Smith, 2016)။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသား အမျိုးပေါင်း ၁၀၀ ကျော်ရှိပြီး (၁၃၅) မျိုးဟု တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ဘာသာစကား (ဒေသိယစကား) ကွဲပြားမှုများစွာရှိသည် (Martin Smith and Annie Allsebrook, 1994)။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးဟု တရားဝင်အတည်ပြုထားသည့် အရေအတွက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း များစွာ အငြင်းပွားနေသကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းခြုံမှု မရှိဟုလည်း ဆိုနိုင်ပေသည် (Cheesman, 2017)³။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယဉ်ကျေးမှု၊ ထုံးတမ်း၊ ဓလေ့နှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု စသည်တို့သည် စုံလင်ကွဲပြားသော တိုင်းရင်းသား အစုအဖွဲ့များတွင် မတူကွဲပြားလျက် ရှိသည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ပြည်တွင်းစစ်များနှင့်အတူ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလများအတွင်း တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏

³ *Taingyintha* was not a politically significant term in anti-colonial politics. Nationalist political leader did not address their audiences as “national races,” as their counterparts today so often do. [Nick Cheesman (2017) How in Myanmar “National Races” Came to Surpass Citizenship and Exclude Rohingya, *Journal of Contemporary Asia*, 47:3, 461-483, DOI: [10.1080/00472336.2017.1297476](https://doi.org/10.1080/00472336.2017.1297476)]

နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှု၊ စီးပွားရေးချွတ်ခြံကျမှု၊ လူမှုဘဝ အရည်အသွေးနိမ့်ကျလာမှု (တစ်နည်းအားဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုများ ကာလကြာရှည်လာခြင်း) စသည့် အခြေအနေများသည် နိုင်ငံရေးကို လက်နက်ဖြင့် ဖြေရှင်းနေကြသည်မှာ ယခု အရပ်သားအစိုးရနှစ်ကြိမ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပြီး ၂၀၂၀ ခုနှစ်ထိဖြစ်သည်။

သမိုင်းကြောင်းများအရ ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်ခင်က မြေယာအုပ်ချုပ်မှုနှင့် မြေအမျိုးအစားများကို သုံးမျိုး ခွဲခြားခဲ့ကြသည်။ (၁) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ (၂) သာသနာပိုင်မြေနှင့် (၃) ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေဟူ၍ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေများသည် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးတွင် အဓိကကျသည့် အခန်းကဏ္ဍမှသာ ရပ်တည်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သာသနာပိုင်မြေများသည် ဘာသာရေးအဆောက်အအုံများ၊ စေတီပုထိုးများနှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများအတွက် အသုံးပြုခဲ့ပြီး ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေများသည် အရပ်သားများ ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ အဆိုပါမြေများကို ရှေးအကျဆုံး အသုံးအနှုန်း အရ "ဓားမဦးချ"ဟု သုံးနှုန်းခဲ့သည်များကို တွေ့ရသည်။ အဆိုပါမြေများကို ရောင်းချနိုင်သကဲ့သို့ ဝယ်ယူနိုင်သည်။ အချို့ ပုဂ္ဂလိက မြေများသည်

ဘုရင်က အရပ်သားများကို စွန့်သော မြေများလည်း ဖြစ်နိုင်သည် (Thant, 2018)။ သာသနာပိုင်မြေများနှင့် သာသနာပိုင်မြေများ တိုးချဲ့ခြင်းကိစ္စများတွင် အုပ်ချုပ်သည့် ဘုရင်များအနေဖြင့် အဆိုပါ မြေများကို အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသည် (ဦးအောင်သိန်းဟန်, ၂၀၀၃) (သန်းထွန်း, ၁၉၆၉)။ ထို့ကြောင့် သာသနာမြေတိုးတိုင်း ဘုရင်အနေဖြင့် အခွန်အခ မရသည့်အတွက် ဘုရင်က မနှစ်မြို့နိုင်ဟုလည်းဆိုကြသည် (သန်းထွန်း, ၁၉၆၉)။ ခေတ်အဆက်ဆက် ဘုရင်စနစ်များနှင့် ကိုလိုနီခေတ်ကို ပြန်လည်လေ့လာကြည့်ပါက မြေယာအားလုံးကို နိုင်ငံတော်က ထိန်းချုပ်ထားကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည် (Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury, 2018)။

လွတ်လပ်ရေးခေတ် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုကို ပြန်လည် ထောက်ရှုပါက ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ မြေယာနှင့် သဘာဝသယံဇာတ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဥပဒေအရ ကိုလိုနီခေတ် မျှတမှုမရှိသော မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများကို

ဖြေရှင်းရန် မြေယာများကို နိုင်ငံတော်ပိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အစိုးရက ပြန်လည်ခွဲဝေပေးသည်⁴ (Thant, 2018)။ တောင်သူများကို ပြန်လည်ပေးအပ်သည့်အခါ ပြည်တွင်းစစ်ပြဿနာများ၊ အဂတိလိုက်စားမှုများနှင့် မှန်ကန်စွာဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်းများမရှိသည့်အတွက် များစွာ နှောင့်နှေးခဲ့ရပြီး နိုင်ငံပိုင်မြေ စုစုပေါင်း၏ ၁၇.၁ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ပေးအပ်နိုင်ခဲ့သည်(Thant, 2018)။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြေယာအုပ်ချုပ်မှုစနစ်သည်လည်း ကိုလိုနီခေတ်ကို အခြေခံ စဉ်းစားထားပုံရသည်ဟုဆိုရမည် (Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury, 2018)။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကာလကြာရှည်နေပြီဖြစ်သော ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ပွားခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းများတွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ဟူသည့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ နိုင်ငံရေးအရ ရည်မျှော်ချက်များကို အရင်းစစ်ကြည့်လျှင် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ သယံဇာတများခွဲဝေမှုတို့တွင် တရားမျှတမှု၊ လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှုတို့ ကင်းမဲ့နေသည်ဟု

⁴ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ အမှတ် ၇၅

လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားများက ခံစားရသောကြောင့် လက်နက်စွဲကိုင်
 တော်လှန်ရေးများ ပေါ်ပေါက်နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။
 ထိုသို့ လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ခိုက်နေကြခြင်းကြောင့် စစ်တပ်ဘက်မှ
 သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသား တပ်ဖွဲ့များဘက်မှသော်လည်းကောင်း
 စစ်သားများ သေကျေပျက်စီးနေကြရသည်မှာ တိုင်းပြည်၏
 အားထားရသော လူသားအရင်းအမြစ်များ ဆုံးရှုံးနေခြင်း ဖြစ်သည်။
 စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသဖြင့် စစ်ဖြစ်ပွားရာနေရာဒေသတစ်ဝိုက်ရှိ ဌာနေ
 တိုင်းရင်းသားများမှာ စစ်ဘေးကြောင့် ထွက်ပြေးကြရခြင်း၊
 သေကျေပျက်စီးကြရခြင်း၊ ခြေပြတ်လက်ပြတ်ဒုက္ခိတဖြစ်ကြရခြင်း၊
 အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ လယ်မဲ့ယာမဲ့ ဖြစ်ကြရခြင်းစသည့် အနိဋ္ဌာရုံများကို
 နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ခံစားနေကြရသည်။ စစ်အသုံးစရိတ်များကို နှစ်ဘက်လုံးမှ
 သုံးစွဲနေကြသဖြင့် တိုင်းပြည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် သုံးစွဲရမည့်
 ငွေကြေးအပါအဝင် စွမ်းအင်အရင်းအမြစ်များအားလုံးသည် အချည်းနှီး
 အလဟဿ ကုန်ဆုံးနေရတော့လေသည်။ တပ်မတော်၏
 စစ်အသုံးစရိတ်သည် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ကျပ် ၂.၉၁
 ထရီလီယံရှိပြီး အစိုးရအသုံးစရိတ်၏ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်း ရှိသည်။ အဆိုပါ

အသုံးစရိတ်ပမာဏသည် ယခင်ဘဏ္ဍာရေးနှစ် နှစ်ခုနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက လျော့ကျသွားသည့် ပမာဏဖြစ်သည် (Parameswaran, 2017)။

ထိုကဲ့သို့ ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်သော ပြည်တွင်းစစ်များရပ်တန့်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်နှင့် မြေယာအုပ်ချုပ်မှု အပိုင်းတွင် မျှတစွာ စီမံဆောင်ရွက်နိုင်ရန်ကိစ္စသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရေးကြီးဆုံးသောကိစ္စ ဖြစ်ပေတော့သည်။ သို့ဆိုလျှင် ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် ဆောင်ရွက်လာ သော ၂၁ ရာစု ပင်လုံညီလာခံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိလာစေရန် မည်မျှမျှော်လင့်နိုင်ပါမည်နည်း။⁵ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ရိုးရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ လယ်ယာမြေ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းခြင်း စသည်တို့ကို မျိုးဆက်တစ်ဆက်ပြီးတစ်ဆက် နှုတ်ဖြင့်သာ မှတ်သား သယ်ဆောင်လာခဲ့ကြပြီး စာနှင့်ပေနှင့် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ မရှိခဲ့ပါပေ (Celine Allaverdian, Julia Fogerite, Natalia Scurrah, Si Thu Htike San, ၂၀၁၈)။ ထိုနည်းတူစွာ အစိုးရမှ စီမံခန့်ခွဲသော (သို့မဟုတ်) အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုသော ဥပဒေတစ်ရပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာခြင်း မရှိသဖြင့် အစိုးရ၏

⁵ ယခုတင်ပြသောစာတမ်းသည် ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံကို ဝေဖန်ဆွေးနွေး တင်ပြရန် ရည်ရွယ်ခြင်းမရှိပါ။

နိုင်ငံသားအခြေပြု ဥပဒေများနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့သောအခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်များသည် အမြဲတမ်း ပယ်ချခံရလေတော့သည်။ ထိုအခါ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအောက်၌ ၎င်းတို့၏ လယ်ယာမြေများသည် အကာအကွယ် မရရှိတော့ဘဲ ဥပဒေကြောင်းအရ ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ ခေါင်းစဉ် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဆုံးရှုံးကြရသည်။

ထိုသို့ ကြုံတွေ့ရဖန် များလာသည့်အခါ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ မကျေနပ်မှုများသည် ပိုမိုမြင့်တက်လာသဖြင့် လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ပွဲဝင်ကြခြင်းကိုသာ တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းအဖြစ် ရွေးချယ်လာကြသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဝေးသထက်ဝေးလာပေသည်။ ယခုစာတမ်း၏ အဓိကချဉ်းကပ်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအား စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်၍ ဥပဒေအဖြစ် ခိုင်မာစေလိုသော ရည်ရွယ်ရင်း ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ နေထိုင်ရာအရပ်ဒေသရှိ

မြေများသည် သာမန်စိုက်ပျိုးမြေ သို့မဟုတ် လယ်ယာထုတ်ကုန်တွင် အသုံးပြုသည့် အခြေခံ ကုန်ထုတ်အရင်းအနှီး (Factors of production) တစ်ခုထက်ပို၍နက်ရှိုင်းသည်။ အဆိုပါမြေများသည် ၎င်းတို့၏ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းများဖြင့် ဆက်နွှယ်တည်ဆောက်ထားလျက် ရှိသည်ကို မူဝါဒရေးဆွဲသူများအနေဖြင့် နားလည် သဘောပေါက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ယူဆချက်အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များသည် ဥပဒေအဖြစ် ခိုင်မာလာသည့်အခါ အားကောင်းသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမှ လွတ်မြောက်လာမည်။ ထိုအခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများသည် မိမိတို့၏လယ်ယာမြေများကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေများဖြင့် စီမံခန့်ခွဲကြခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ လွတ်လပ်ခွင့်၊ တန်းတူညီမျှခွင့်ကို ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများကိုလည်း နိဂုံးချုပ်စေရန် ပံ့ပိုးရာလည်း ရောက်စေသည်။ ယခုစာတမ်းသည် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်များအား ဥပဒေအဖြစ်ခိုင်မာလာစေရေး ကြိုးပမ်း

ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ချေ အရပ်ရပ်၊
စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများစသည့် အခြေခံသဘောတရားများအား
တင်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်များ

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေဟုဆိုလိုက်လျှင် ၎င်း၏အမည်ကွဲများ
အမြောက်အများရှိနေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သတိပြုမိကြပေလိမ့်မည်။
ထိုအမည်ကွဲများမှာ “ဓားမဦးချ” “ဘိုးဘွားပိုင်မြေ” “ဌာနေ” “ဒေသခံ”
“အလေ့အထ” “မိရိုးဖလာ” “သဘာဝအတိုင်းတည်ရှိသည့်မြေ”
“ဘုံမြေ” စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အစိုးရဝန်ထမ်းအချို့ အယူမှား
အမှတ်မှားဖြစ်နေကြသည့် အချက်တစ်ခုမှာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေဟု
ဆိုလိုက်လျှင် ဘုံပိုင်မြေများကိုသာ ဆိုလိုပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုး
တစ်ဦးချင်းအလိုက် မြေပိုင်ဆိုင်မှုများ မပါဝင်ဟု
ထင်မြင်နေတတ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။
ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေဟုဆိုရာတွင် ဘုံပိုင်မြေတစ်ခုတည်းကိုသာ

ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ပြဿနာများကို မပြေလည်စေနိုင်ရုံမက ပို၍ပင် ဆိုးဝါးစေပါလိမ့်မည်။

ဆွေးနွေးချက်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး တည်ဆဲဥပဒေဘောင်အတွင်းကသာ ဆုံးဖြတ်လျက်ရှိသည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများကို ဥပဒေ စည်းနှောင်မှုဖြင့် ခိုင်မာစွာ အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီး တည်ဆောက်ရန်ဟူသော လွန်စွာကြီးမားသည့် ရည်မှန်းချက်ကြီး ပြည့်ဝလာစေရန်အတွက် အရေးတကြီးဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မှုများကို အောက်ပါအတိုင်း ဆင်ခြင်နိုင်ရန် တင်ပြဆွေးနွေးပါသည်။

၁။ ပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်သော အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်အရ ရေးဆွဲနေသော အမျိုးသားမြေဥပဒေ (National Land Law) ၌ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ပါဝင် ပြဋ္ဌာန်း လာစေရန်။

၂။ အတိတ်သမိုင်းသင်ခန်းစာ၏ ခါးသီးလှစွာသော မြေယာသိမ်းဆည်းမှု များ ယခုမျက်မှောက်ခေတ်နှင့် အနာဂတ်ကာလတွင် ထပ်မံ မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ မြေအသုံးပြုနေမှုများကို အကာအကွယ် ပြုထားသော အချက်အလက်များအား ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရန်။

၃။ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းမြေယာဥပဒေအား လိုက်နာကျင့်သုံးကြခြင်း အားဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေရန်။

၄။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေများအား သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အလိုက် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်စေရန်၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ ပါဝင်သည့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး /ပြည်နယ်လွှတ်တော်များက ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သော ဇယား (၂) ဥပဒေရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခွင့်အား တိုးချဲ့ပေးရန်။

၅။ အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ မြေယာအခွင့်အရေးများအား အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ရန်ဟု စတင် ပြဋ္ဌာန်းလာသော်လည်း ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံရည်ညွှန်းခဲ့ခြင်း မရှိသဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အခက်အခဲများ တွေ့ကြုံနေရရာ

၎င်းအခက်အခဲများ လျော့နည်းပပျောက်သွားစေရေးအတွက် (၅)
 နှစ်တစ်ကြိမ် ပြင်ဆင်နိုင်သည်ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ
 အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒအား သုံးသပ်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်နေရန်။
 ၆။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာဟုဆိုရာ၌ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏
 သစ်တောစီမံခန့်ခွဲမှု၊ သစ်တောမြေစီမံ ခန့်ခွဲမှုတို့လည်း ပါဝင်၍
 ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေ၌ တစ်ပါတည်း ထည့်သွင်း
 ပြဋ္ဌာန်းနိုင်စေရေး ဆောင်ရွက်ရန်။

၇။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေများအား သက်ဆိုင်ရာ
 တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အလိုက် ပြဋ္ဌာန်း၍ သက်ဆိုင်ရာ
 တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများက စီမံအုပ်ချုပ်ရမည်ဟု
 ဆိုငြားသော်လည်း စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို
 တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၌ လမ်းဆုံးနေခြင်း မရှိစေဘဲ
 တိုင်းရင်းသား လူမျိုးနွယ်စုများ အဆင့်အထိ စီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်များ
 ကို ဥပဒေက ပေးအပ်နိုင်ရေး အခြေခံအုတ်မြစ် ချမှတ်နိုင်ရန်။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်တွင်

အားသာချက်များရှိပါသည်။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း အလေ့အထများကို

မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ လက်ဆင့်ကမ်း အသုံးပြုလာခဲ့ကြခြင်းကြောင့် မြေယာ၊ သစ်တောအပါအဝင် ယဉ်ကျေးမှု အားလုံးကို အမှန်တကယ် ချစ်ခင်စောင့်ရှောက်ကြခြင်းနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာနှင့် ဆက်နွယ်တည်ဆောက်ထားသည့် လူမှုစံတန်ဖိုးများကို တန်ဖိုးထား ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမျှသာမက ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း အလေ့အထများသည် ဂေဟစနစ် ထိန်းသိမ်းရေး အမြင်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိနေပြီး တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်သည်ဟုလည်း ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းအလေ့အထများကို တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအား အသုံးပြုစေခြင်းဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချ၍ ထိရောက်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၊ တရားစီရင်ရေးစနစ်များ ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအားလုံး၏ ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေးများ ခိုင်မာလာကာ ဗဟိုအစိုးရအတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုများ လျော့ပါးစေမည် ဖြစ်သည် (ENAC, ၂၀၂၀) ။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်သည် ပြောင်းလဲလာသည့် မျက်မှောက်ခေတ် လူမှုစံတန်ဖိုးများနှင့် အချို့သော အခြေအနေ၊

အချိန်အခါတို့တွင် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ပြန်လည်စဉ်းစားရမည့်အပိုင်းများ လည်း ရှိပါသည်။ အချို့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အလေ့အထများ၌ အမျိုးသမီးများအား မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု မပေးသဖြင့် ကျား-မ တန်းတူညီမျှရေးအယူအဆနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်လျက် ရှိနေခြင်းသည် ဆင်ခြင်ရမည့်အချက်ဖြစ်၍ အားနည်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်များတွင် မြေအသုံးချမှုပုံစံတစ်ခုဖြစ်သော ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာစိုက်ပျိုးရေးသည် နှစ်ကာလခြားသည့် အချိန်တိုလာသဖြင့် အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးသမားများက သစ်တောနှင့် မြေဆီလွှာ ပြုန်းတီးမှု ဖြစ်စေသည်ဟု ထောက်ပြ ဝေဖန်နေကြခြင်းသည် အားနည်းချက် တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အားနည်းလျက်ရှိသည့် အပိုင်းများကို ပြန်လည် ဆင်ခြင်ကာ ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သူများက ညှိနှိုင်းအဖြေရှာ ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုပြဿနာကို နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရပါမည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစနစ်များအရ မြေယာအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ဘက်လိုက်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်

ပြီး အထက်အဆင့်ဆင့်အား အယူခံနိုင်သည့် အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးခြင်းသည် အားနည်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာခန့်ခွဲမှုစနစ်များတွင် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရပ်မိရပ်ဖများနှင့် ကျေးရွာလူထုတို့က လူမှုရေးအရ သို့မဟုတ် အစဉ်အလာအရ တရားဝင်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားကြသော်လည်း အစိုးရ၏ တည်ဆဲဥပဒေများက တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသဖြင့် အချိန်မရွေး သိမ်းယူခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ် ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်သည် ဥပဒေအဖြစ် တရားဝင်မှု ရှိမနေသဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်အရ တည်ရှိနေသော တိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေယာများသည် မြေယာ လုံခြုံမှုအန္တရာယ်ရှိနေခြင်းသည်လည်း အားနည်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်နိုင်ရေး လက်ရှိ အခြေအနေ အခင်းအကျင်း

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်နိုင်ရေးအတွက် မြေယာဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ

စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ မြေယာဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းပြီးဥပဒေများ၊ ပြဋ္ဌာန်းရန်လုပ်ဆောင်ဆဲ ဥပဒေများ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ ၎င်းတို့လွတ်မြောက်နယ်မြေ၌ ရေးဆွဲကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် မြေယာမူဝါဒ၊ လယ်ယာမြေဥပဒေ၊ သစ်တောဥပဒေများ စသည့် ရေးဆွဲကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် အခြေအနေအရပ်ရပ်အား လွှမ်းခြုံစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်၌ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ၏ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည့် အမျိုးသား မြေဥပဒေရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အစိုးရလက်ထက်တွင် ၂၀၁၉ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ဒုသမ္မတဦးဆောင်သော အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုကောင်စီကို ၂၀၁၈ ဇန်နဝါရီလတွင် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒအရ ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကောင်စီ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များအနက် အမျိုးသားမြေ အသုံးချမှုမူဝါဒအရ အမျိုးသားမြေဥပဒေကိုရေးဆွဲရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဟူသောတာဝန်ပါရှိပြီး ၂၀၁၉ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် “အမျိုးသားမြေဥပဒေ

ရေးဆွဲပြုစုရေးနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေများ သဟဇာတဖြစ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ”ကို အစိုးရအာဏာပိုင်၊ ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများ သာမက တောင်သူလယ်သမားကိုယ်စားလှယ်များ ကိုပါ ထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

အဆိုပါကော်မတီက အမျိုးသားမြေဥပဒေကိုရေးဆွဲရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းစီမံချက်၏ ရည်ရွယ်ချက်တွင် **“အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီးကို ရှေးရှုသည့် အမျိုးသားမြေဥပဒေတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြင့်”**

ဟူသောစကားရပ်ကို သုံးစွဲလာခြင်းကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ မြေလုပ်ပိုင်ခွင့် (ပိုင်ဆိုင်ခွင့်) ခိုင်မာမှုများ အားကောင်းလာတော့မည်ဟု ယူဆရပါသည်။ သို့သော်ငြားလည်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ရှေးရှုဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ကြဖို့ဆိုသည်မှာ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြင့် အသားကျနေခဲ့သော မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် စိန်ခေါ်ချက်များ ရှိနေလိမ့်ဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။ အမြတ်အားဖြင့်ဆိုရလျှင် ဗဟို (ပြည်ထောင်စု) အဆင့်က ဥပဒေများပြု၍ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အားကောင်းကောင်းဖြင့်

စီမံခန့်ခွဲသည်ထက် မိမိဒေသ၌ မိမိတို့ဘာသာ ဥပဒေပြု၍
စီမံခန့်ခွဲခွင့်များကို အမျိုးသားမြေဥပဒေက ခွင့်ပြုလိုက်မှသာ
ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုဟု အမှန်တကယ် ရည်ညွှန်းနိုင်သော
ဥပဒေ ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများသည်
ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချသော၊ လူထုဗဟိုပြုမှုရှိသော၊ အဓိက
အကျိုးသက်ဆိုင်သူ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် တိုင်းရင်းသားများ
ပိုမိုပါဝင်ခွင့်ရရှိသော စသည့် အခြေအနေများ ပေါ်ပေါက်ရန်
တာစူနေသည့် အခြေအနေတစ်ရပ်သို့ ဦးတည်နေပြီလည်း ဖြစ်သည်
(အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်၊ 2019)။ တိုင်းဒေသကြီး/
ပြည်နယ်များ၏ ဥပဒေရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခွင့် ဆိုရာတွင်
တောင်သူလယ်သမားများ၏ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့် (လုပ်ပိုင်ခွင့်) အား
ပုံစံ-၇ ကဲ့သို့သော နိုင်ငံသားအခြေပြု မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုလက်မှတ်ကို
တောင်သူလယ်သမားများအား ထုတ်ပေးသကဲ့သို့ တိုင်းရင်းသားများ၏
မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို ဓလေ့ထုံးတမ်းအခြေပြုလယ်ယာမြေ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု
လက်မှတ်ကိုတီထွင်၍ နိုင်ငံသားအခြေပြုစနစ်နှင့် အပြိုင် ခွင့်ပြုရမည်
ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဆိုရလျှင် အမျိုးသားမြေဥပဒေ၌

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များက ၎င်းတို့လွတ်မြောက်နယ်မြေ၌
ရေးဆွဲကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် မြေယာမူဝါဒ၊ လယ်ယာမြေဥပဒေ၊
သစ်တောဥပဒေတို့၏ အနှစ်သာရများပါဝင်လာစေရန်
၎င်းတို့ကိုဖိတ်ကြား၍ ဆွေးနွေးတင်ပြခွင့်များပြုခြင်းအားဖြင့်
ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ပို၍အောင်မြင်လာစေသည့် လက်တွေ့ကျကျ
ချည်းကပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

**ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်နိုင်ရေး အခွင့်အလမ်းနှင့်
စိန်ခေါ်ချက်များ**

- နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် မြေယာအခွင့်အရေးဆိုင်ရာမူဘောင် များအနေဖြင့်
- နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားများသမဂ္ဂ (International Labour Organization-ILO)၏ သဘောတူစာချုပ်၊
- ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်း၊

- နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်၊
- အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး အတွက် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား စီမံခန့်ခွဲရန် လိုက်နာသင့်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ⁶၊
- အခြား သက်ဆိုင်သော စာချုပ်များနှင့် ကြေညာစာတမ်းများ စသည်ဖြင့် ရှိသည်။ (ရှင်းသွားအောင်လို့ အချက်ခွဲထုတ်လိုက်တယ်။)

နိုင်ငံတကာစာချုပ်စာတမ်းများ

(၁) နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားများသမဂ္ဂ (International Labour

Organization-ILO) သဘောတူစာချုပ် အမှတ် ၁၆၉

ILO	သဘောတူစာချုပ်	အမှတ် ၁၆၉ တွင်
ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏	ဓလေ့ထုံးစံနှင့်	မြေယာအခွင့်အရေးများကို
အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊		ထိုအခွင့်အရေးများကို
ထိခိုက်စေမည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ		ချမှတ်ရာတွင်

⁶ Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိရန် လိုအပ်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ပုဒ်မ ၄ တွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ အဆောက်အဦများ၊ ယဉ်ကျေးမှုများလုံခြုံရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအစိုးရများ၏ ပြဋ္ဌာန်းမှုများကို ထိုလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ သဘောဆန္ဒများနှင့်အညီ ချမှတ်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၈ (၁)တွင် အစိုးရများ၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ကျင့်သုံးရာတွင် ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးစံနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် (Due regard) လိုအပ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ပုဒ်မ ၁၅ (၁)တွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာနှင့် ဆက်စပ်နေသော သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုပိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပိုင်ခွင့် စသည့်အရေးကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိရေးကို အာမခံ ထားပါသည်။

(၂)ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်း (The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples-UNDRIP)

UNDRIPသည် အတော်အတန်ပြည့်စုံသော ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးများစာရင်း ဖြစ်သည်။ ကြေညာစာတမ်းတွင် ပုဒ်မ ၄၆ ခု ပါရှိပြီး တစ်ဦးချင်းအခွင့်အရေးနှင့် စုပေါင်းအခွင့်အရေးများ ပါဝင်သည်။ ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေး၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံများနှင့် ရိုးရာဓလေ့ မြေယာများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိမည့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများ မပြုလုပ်ခင်တွင် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအစိုးရများက ထိုလူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် “ပြည့်စုံသောနားလည်မှုဖြင့် လွတ်လပ်သောကြိုတင် သဘောတူညီမှု” (Free, Prior and Informed Consent-FPIC) ရယူရန် တာဝန်ရှိခြင်း စသည့်အကြောင်းအချက်များသည် ကြေညာစာတမ်းတွင် ပါဝင်သည်။ ပုဒ်မ ၂၆။ (၃) တွင် နိုင်ငံအစိုးရများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသား များ၏ နယ်မြေများကို ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် အကာအကွယ်ပေးရန်

လိုအပ်သည်ဟု ဆိုထားသည့်အပြင် ထိုအသိအမှတ်ပြုမှုများကို ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏လေ့ထုံးစံ၊ ရိုးရာဓလေ့နှင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်တို့နှင့် ကိုက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်ရမည်ဟုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

(၃) နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာသဘောတူစာချုပ် (The International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR)

ICCPRသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာ စာတမ်းတွင်ပါဝင်သော နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများကို ရှင်းလင်း တင်ပြထားသည့် အခြေခံနိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးကိရိယာဖြစ်သည်။ အပိုဒ်၅၇တွင် ဖော်ပြထားသော အခွင့်အရေးများသည် နယ်မြေပိုင်နက်များနှင့် ထိုပိုင်နက်များအတွင်းရှိ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက် ဆက်နွှယ်နေသည်။ လူနည်းစုများဟုယူဆရသည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ပိုမိုဆက်စပ်နေသည်။

(၄) အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား စီမံခန့်ခွဲရန် လိုက်နာသင့်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ (Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security)

နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံခြားဆောင်သူများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် တောတောင် (သစ်တော)ဆိုင်ရာ ကိစ္စများတွင် ရှိနေသော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ တန်ဖိုးထားမှုစံနှုန်း မည်သို့ရှိနေကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများကို မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ ရေးဆွဲသည့်အခါ ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ခွင့်ပြုပြီး နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ အသိအမှတ်ပြုသင့်သကဲ့သို့ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ (မြေပြင်တွင် ဥပဒေအရမဟုတ် ကျေးရွာဓလေ့၊

ယဉ်ကျေးမှုအရ ဖြစ်တည်နေသော ဆောင်ရွက်ချက်များ) တည်ရှိမှုများ ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား အသိမှတ်ပြုသင့်သည် (FAO, 2012)။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ လူမျိုးစု တိုင်းရင်းသားများ (ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ သို့မဟုတ် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ)၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ များစွာကွဲပြားလျက်ရှိသည့် အခြေအနေတွင် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော မူဝါဒ၊ ဥပဒေရေးဆွဲမှုများသည် ၎င်းတို့၏ မြေပြင် အခြေအနေ သို့မဟုတ် အရှိတရားများကို မထိခိုက် မပွန်းပဲ့စေဘဲ ဆောင်ရွက်ရမည်မှာ အရေးကြီးပြီး အခြေခံကျသော နားလည်သဘောပေါက်မှုဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေသည် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီသို့ ကူးပြောင်းနေသော နိုင်ငံများတွင် အဆိုပါအချက်များသည် အခြေခံကျသည်။ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ရာစုပင်လုံ၊ ဒုတိယအစည်းအဝေးတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော မြေယာမူဝါဒ၏ အခြေခံမူများ (၆) ချက် တင်သွင်းခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ထဲမှ အချက်တစ်ချက်သည် "မြေယာမူဝါဒရေးဆွဲရာတွင် လူ့အခွင့်အရေး

စံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စံနှုန်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရေးဆွဲရန်” ဖြစ်သည် (လျန်မှုန်း, ၂၀၁၉)^၇။

ပြည်တွင်း မူဘောင်များ

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ - နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၌ မည်သည့်ဥပဒေတစ်ရပ်ကိုဖြစ်စေ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းလျှင် မိခင်ဥပဒေ ဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို ကျော်လွန်ရေးဆွဲ၍ မရနိုင်ပါပေ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၌ မြေနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ရှေးဦးစွာလေ့လာရန် လိုအပ်ပေသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုစနစ် ဟန်ဆောင်ထားသော တစ်ပြည်ထောင်စနစ်သာဖြစ်ကြောင်း၊ တိုင်းရင်းသားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များနှင့်ပတ်သက်၍ အာမခံမှုမရှိသော ဖက်ဒရယ်ကို အမှန်တကယ် မရည်ညွှန်းသည့်

^၇ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှု ပူးတွဲကော်မတီ၏ မြေယာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကဏ္ဍဆိုင်ရာ မူဝါဒအဆိုပါပြုလွှာကို ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁) ရာစု ပင်လုံ ဒုတိယ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည်။ တင်သွင်းရာတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအစုအဖွဲ့၊ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင်၊ ခွန်မြင့်ထွန်းက ဖတ်ကြားတင်သွင်းသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တစ်ခုသာဖြစ်ကြောင်း လေ့လာသူများက ဆိုကြပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၇ သည် နိုင်ငံ၏နိုင်ငံတော် ဗဟိုပြုစနစ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ညွှန်းထားသည်ဖြစ်ရာ မြေအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်သည် နိုင်ငံတော်သာဖြစ်ကြောင်း၊ မြေထု၊ ရေထု၊ လေထုအတွင်းရှိ သယံဇာတ ပစ္စည်းအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်သည် နိုင်ငံတော်ဖြစ်ကြောင်း ပုဒ်မ ၃၇ (က) ၌ ဖော်ပြထားပေသည်။

ပုဒ်မ ၃၇(ခ)၌ စီးပွားရေးကုမ္ပဏီများသည် သယံဇာတ ထုတ်ယူရာ၌လည်းကောင်း၊ မြေများကို အသုံးပြုရာတွင်လည်းကောင်း ကွပ်ကဲကြီးကြပ်သည့် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်မည်ဟု ဆိုထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၃၇(ဂ)၌ နိုင်ငံသားများကို ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အမွေဆက်ခံခွင့်၊ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ကိုင်ခွင့်၊ တီထွင်ခွင့်နှင့် မူပိုင်ခွင့်တို့ကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီခွင့်ပြုရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ၎င်းပုဒ်မ ၃၇(ဂ)၌ နိုင်ငံသားများကို ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြုမည်ဆိုသည်မှာ လွန်စွာ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာမြေသည်လည်း မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ဥစ္စာပစ္စည်းထဲတွင်

ပါဝင်နေရာ တောင်သူလယ်သမားများကို လယ်ယာမြေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြုမည် (သို့မဟုတ်) လယ်ယာမြေအား နိုင်ငံတော်နှင့် တောင်သူလယ်သမားများ ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ခြင်းကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်ဟူသော အချက်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ အားနည်းသည့် တောင်သူလယ်သမားများ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုငယ်များအတွက် အဆိုပါ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၇ (ဂ) ကို အသုံးပြုရန်နိုင်ပါကြောင်း တင်ပြလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုခွင့်အား ဇယား(၁) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များက ဥပဒေပြုခွင့်ကို ဇယား(၂) ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်က သိမ်းကျုံးရယူထားသကဲ့သို့ဖြစ်နေပြီး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အဆင့်များ၏ ဥပဒေပြုခွင့်များကို ကျဉ်းကျဉ်းမြောင်းမြောင်း ပေးအပ်ထားခြင်းကို တွေ့ရှိရပေမည်။ ၂၀၀၈ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ ဇယား(၂)ကို တိုးချဲ့လိုက်မှသာလျှင် တိုင်းဒေသကြီး

/ပြည်နယ်အဆင့်များသည် မြေနှင့်သက်ဆိုင်သောမူဝါဒများ၊ ဥပဒေများကို တရားဝင်ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းလာနိုင်သကဲ့သို့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများသည်လည်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏မြေများကို မိမိတို့ဘာသာ ဥပဒေနှင့်အညီ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ခွင့် ရရှိလာပေမည်။ သို့မှသာ အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒက လမ်းညွှန်ထားသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဟူသော လမ်းညွှန်ချက်နှင့်ကိုက်ညီသကဲ့သို့ စစ်ပွဲများမရှိ ငြိမ်းချမ်းသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီးကို အမှန်တကယ် တည်ဆောက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင် ပြင်ဆင်လိုက်သည့် မြေယာနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေများတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာအပေါ် အသိအမှတ်ပြုမှုများ ကြည့်မည်ဆိုပါက လယ်ယာ မြေဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုတစ်ဝန်း လွှမ်းခြုံသောဥပဒေ ဖြစ်သော်ငြားလည်း တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများနှင့်ပတ်သက်သည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာ ခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို အသိအမှတ်ပြု ရည်ညွှန်းထားခြင်းမရှိပါပေ။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ် တစ်ခုဖြစ်သော ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ နည်းဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းမည်ဟု

လယ်ယာမြေဥပဒေ၌ ဆိုခဲ့သော်လည်း လယ်ယာမြေနည်းဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ သို့ဖြစ်၍ လယ်ယာမြေဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစနစ်အား အသိအမှတ်ပြုထားခြင်း မရှိသဖြင့် “မပြေးသော် ကန်ရာ ရှိ”ဟုဆိုလျှင် ရနိုင်ကောင်းပေလိမ့်မည်။ ထိုမျှသာမက သစ်တောဥပဒေကို လေ့လာကြည့်သောအခါတွင် ကြိုးဝိုင်းတော၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများ စိစစ်ရေးအဖွဲ့၊ လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားပြည်သူများကို ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းရမည်ဟု တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် “ဒေသခံများမှ ၎င်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ထိန်းသိမ်းထားသည့် သဘာဝသစ်တောများနှင့် ဒီရေတောများကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်သည်” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် အပြုသဘောဆောင်နေသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ထိုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အမှန်တကယ် လေးစားလိုက်နာ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်မှသာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း၏ အကျိုးရလဒ်များကို တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ ခံစားကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့နည်းတူ မြေလွတ်၊ မြေလပ်၊

မြေရိုင်းစီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေတွင်ဖော်ပြပါ တိုင်းရင်းသားတို့၏မြေများကို
မြေလွတ်၊ မြေလပ်၊ မြေရိုင်းမဟုတ်ဟူ၍ သတ်မှတ်ထားပါသည်။
“တည်ဆဲဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ တောင်ယာလုပ်ပိုင်ခွင့်
ပေးအပ်ထားသည့်မြေများ၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏
ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာအရ သတ်မှတ်မြေများ၊
အများပြည်သူနှင့် တိုင်းရင်းသားများဆိုင်ရာ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊
ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတို့အတွက်
လက်ရှိအသုံးပြုထားသည့်မြေများ”ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ တောင်ယာ
မြေကို တည်ဆဲဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည်ဟုဆိုလျှင် ပုံစံ-၇
ရရှိထားသည့်တောင်ယာမြေများကို ဆိုလိုပါသလား။
ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်း
အစဉ်အလာအရ သတ်မှတ်မြေများနှင့် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊
ကျန်းမာရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတို့အတွက် လက်ရှိ
အသုံးပြုထားသည့် မြေများဆိုသည်မှာ မည်သည့်မြေများဖြစ်ပါသည်ဟု
တိုင်းတာသတ်မှတ်၍ တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်၌ ပြဋ္ဌာန်း
အတည်ပြုပြီးပါပြီလား။ ဤမေးခွန်းများ မေးမြန်းကြည့်လိုက်သောအခါ

မြေလွတ်၊ မြေလပ်၊ မြေရိုင်း စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေတွင်ပေးထားသည့် တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများသည် “ပေးကားပေး၏ မရ” ဟူ၍ ဆိုရချေ တော့မည်။ အမှန်တကယ်တွင် မြေပြင်၌ မြေလွတ်၊ မြေရိုင်းမရှိပေ။ (Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury, 2018)။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်း(၂၀၁၈-၂၀၃၀)၏ မဟာဗျူဟာ ၅.၅ သည် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုနှင့် တိုင်းပြည်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ပြည်သူ့ အကျိုးစီးပွားအတွက် ရှေးရှုပြီး စီမံအုပ်ချုပ်မှု အားကောင်းလာအောင် လမ်းပြထားသည်။ (MSDP, 2018)။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးမူဝါဒ ၁၂ ချက်တွင်လည်း လယ်ကဏ္ဍနှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် စသည့် မူဝါဒဖော်ပြချက်များ ပါရှိသည် (Ministry of Planning and Finance, 2016)။

အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒတွင် “တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မြေအသုံးချမှုအခွင့်အရေးများ”ဟူ၍ အခန်းတစ်ခန်း သီးသန့်ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည် (National Land Use Policy, 2016)။ တိုင်းရင်းသားတို့၏ လက်ရှိမြေအသုံးချမှုကို မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း

ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ၊ ရိုးရာမြေစီမံအုပ်ချုပ်မှု အလေ့အထများကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ရမည် ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းကို ယင်းအခန်းတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် မည်သို့ကာကွယ်မည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏မြေအသုံးချမှုကို မှတ်ပုံတင်နိုင်ရန် တည်ဆဲဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။ သစ်တောမြေ သို့မဟုတ် လယ်ယာမြေ သို့မဟုတ် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော မြေပေါ်တွင် အလှည့်ကျ အနားပေး တောင်ယာမြေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရိုးရာမြေအသုံးချမှုအခွင့်အရေးကို မှတ်ပုံတင်နိုင်ရေး အတွက် အမျိုးသားမြေဥပဒေသစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းရမည်ဟု ပါရှိပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် အထက်ကဆိုခဲ့သော ပုံစံ-၇ ကဲ့သို့သော နိုင်ငံသားအခြေပြု မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု လက်မှတ်ကို တောင်သူလယ်သမားများအား ထုတ်ပေးသကဲ့သို့ တိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို ဓလေ့ထုံးတမ်းအခြေပြု လယ်ယာမြေ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် လက်မှတ်ကိုတီထွင်၍ နိုင်ငံသားအခြေပြု စနစ်နှင့် အပြိုင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းအား ယခုရေးဆွဲနေသော

အမျိုးသားမြေဥပဒေသစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်လျှင်
အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့် ကိုက်ညီပါကြောင်း
ရှင်းလင်းတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

နိဂုံး

မြေအပါအဝင် သယံဇာတများ
ပေါကြွယ်ဝသောမြန်မာပြည်သည် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသည်မှာ
ကာလရှည် ကြာလှပြီဖြစ်၍ မြန်မာပြည်သူများသည် ကမ္ဘာ့အလယ်တွင်
မျက်နှာငယ်ငယ်ဖြင့် ဆင်းရဲနိမ့်ကျစွာ နေထိုင်ကြရ သည်မှာလည်း
အချိန်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပေသည်။ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၏ ၂၀၁၇ ခုနှစ်
အစီရင်ခံစာများအရ မြန်မာနိုင်ငံလုံးအဆင့် (တစ်နည်း-အမျိုးသားအဆင့်)
ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု သက်မှတ်ချက်များအောက်တွင် ရှိသော
အရေအတွက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ စုစုပေါင်း လူဦးရေ၏ ၂၄.၈
ရာခိုင်နှုန်းရှိသည် (ADB, 2017)။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော
မြန်မာပြည်သူများအနေဖြင့် ယခုဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော Covid-19
ကပ်ရောဂါကြောင့် ပိုမိုဆင်းရဲနွမ်းပါးဖို့သာ ရှိပါသည်။ (The World

Bank, 2020)။ စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသော အဓိကအကြောင်းရင်းဖြစ်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကင်းမဲ့ခြင်းသည် လောကပါလတရားများဖြစ်သည့် လွတ်လပ်ခြင်း၊ တရားမျှတခြင်း၊ တန်းတူညီမျှခြင်းဆိုသည့်တရားများ အားနည်းလျော့ပါးနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုလောကပါလ တရားများ ပြန်လည်ထွန်းကားစေရန် ၂၁ ရာစု ပင်လုံကဲ့သို့သော အားလုံးပါဝင်သောနိုင်ငံရေးတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲကြီးများ ကျင်းပရမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ယခု ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ဥပဒေဟောင်းများကို ပြင်ဆင်ပြီး ဥပဒေသစ်များကိုရေးဆွဲကြရာတွင် ပြည်သူ့ကိုမျက်နှာမူသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏ အခွင့်အရေးများကိုအာမခံသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရည်ရွယ်သော ဥပဒေများဖြစ်လာစေရန်မှာလည်း လွန်စွာ အရေးကြီးလှပါသည်။

တိတိလင်းလင်းဆိုရလျှင် ရေးဆွဲနေသော အမျိုးသားမြေဥပဒေသည် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ လမ်းညွှန်ချက်ကောင်းဖြစ်သည့် “ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး” ဆိုသည့်လမ်းညွှန်ချက်ကိုလိုက်နာ၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အသီးသီး၏

မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများကို ဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့ကိုယ်တိုင် ဥပဒေပြုနိုင်သော၊ စီမံခန့်ခွဲနိုင်သော
အခြေအနေ တစ်ရပ်ကို လမ်းဖွင့်ပေးလိုက်မှသာ
ငြိမ်းချမ်းသည့်ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီးဖြစ်ပေါ်စေရန်
ကြီးမားသည့် အထောက်အပံ့ကောင်း တစ်ခု ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။
ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အားကောင်းသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့်သာ
အမျိုးသားမြေဥပဒေကို ဆက်လက် ရေးဆွဲမည်ဆိုပါက
စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေမှုများကို မီးလောင်ရာလေပင့် လုပ်သကဲ့သို့
ဖြစ်နေလိမ့်ဦးမည်ဆိုသည်ကို သတိကြီးကြီးထားကြရန်
လိုအပ်ပါကြောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

Thant, K. M. (2018). *Comparative studies of customary rights to land and Natural Resources: Myanmar Vs Cambodia, Lessons learnt and Considerations for Myanmar*. (T. Cummins, Ed.) Republic of Ireland: University College Dublin.

သန်းထွန်း. (၁၉၆၉). *ခေတ်ဟောင်း မြန်မာရာဇဝင်*. ရန်ကုန်, မြန်မာနိုင်ငံ မဟာဒဂုံစာပေထုတ်ဝေရေး.

ဦးအောင်သိန်းဟန်. (၂၀၀၃). *မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းသစ်*. ရန်ကုန်: ဝင်းမြင့်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၅၁၈၉).

Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury. (2018). *Land and Forest Governance in The Naga village republic*. Yangon: RRtLP.

National Land Use Policy. (2016). *National Land Use Policy*. Yangon.

Smith, A. (2016). *Our Customary Land Use Management System*. Kayah: Kayah Earthrights Action Network.

MSDP. (2018). *Myanmar Sustainable Development Plan (2018-2030)*. Government, Ministry of Planning and Finance.
Nay Pyi Taw: The Government of the Republic of the Union Myanmar.

FAO. (2012). *Voluntary Guidelines on The Responsible Governance of Tenure of land, fisheries and forests in the context of National food security*. United Nations.
Rome: Food and Agriculture Organization of The United Nations.

Martin Smith and Annie Allsebrook. (1994). *Ethnic Groups in Burma*. London: Anti-Slavery International.

Cheesman, N. (2017). *How in Myanmar "National Races" Came to Surpass Citizenship and Exclude Rohingya*. Journal of Contemporary Asia.

Parameswaran, P. (2017, March 3). *What Does Myanmar's New Defense Budget Mean?* Retrieved October 2020, from The Diplomat: <https://thediplomat.com/2017/03/what-does-myanmars-new-defense-budget-mean/>

လျန်မူန့်, ဆ. (၂၀၁၉). *ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှု (အတွဲ-၄)*. တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သုတေသနအသင်း. ရန်ကင်း: တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သုတေသနအသင်း.

အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်. (2019, June). မြေယာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ. *Inya Economic Journal, Volume 2(No.1)*, 125-144.

Ministry of Planning and Finance. (2016). *Economic Policy of the Union of Myanmar*. Government , Ministry of Planning and Finance. Nay Pyi Taw: The Republic of the Union of Myanmar.

ADB. (2017). *Poverty Data: Myanmar*. Retrieved October 2020,
from Asia Development Bank:
<https://www.adb.org/countries/myanmar/poverty>

The World Bank. (2020, June 25). *Myanmar Economic Monitor
June 2020: Myanmar in the Time of Covid-19*. Retrieved
October 2020, from World Bank: Myanmar:
<https://www.worldbank.org/en/country/myanmar/publication/myanmar-economic-monitor-june-2020-myanmar-in-the-time-of-covid-19>

ENAC. (၂၀၂၀). *မြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်
(အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွက်
စဉ်းစားချက်များ)။* ချင်းမိုင်မြို့ :
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာစင်တာ
(ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ)။

Celine Allaverdian, Julia Fogerite, Natalia Scurrah, Si Thu Htike
San. (၂၀၁၈). *မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရိုးရာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်အား*

မှတ်တမ်းပြုစုခြင်း

လမ်းညွှန်စာအုပ်.

မဲခေါင်းဒေသမြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုစီမံကိန်း.

မဲခေါင်းဒေသမြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုစီမံကိန်း.

*အခြားမှတ်စုများ - Aboriginal Land Rights Regularion 2014,
Aboriginal Land Rights Act 1983, Victor Dominello, Member of
Parliament, Minister for Aboriginal Affairs, New South Wales*

- ကျွန်တို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း အမိမြေယာ၊

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ လူထု ဖွံ့ဖြိုး ရေးဆုံရပ်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်

ဇူလိုင်လ

This page left intentionally blank